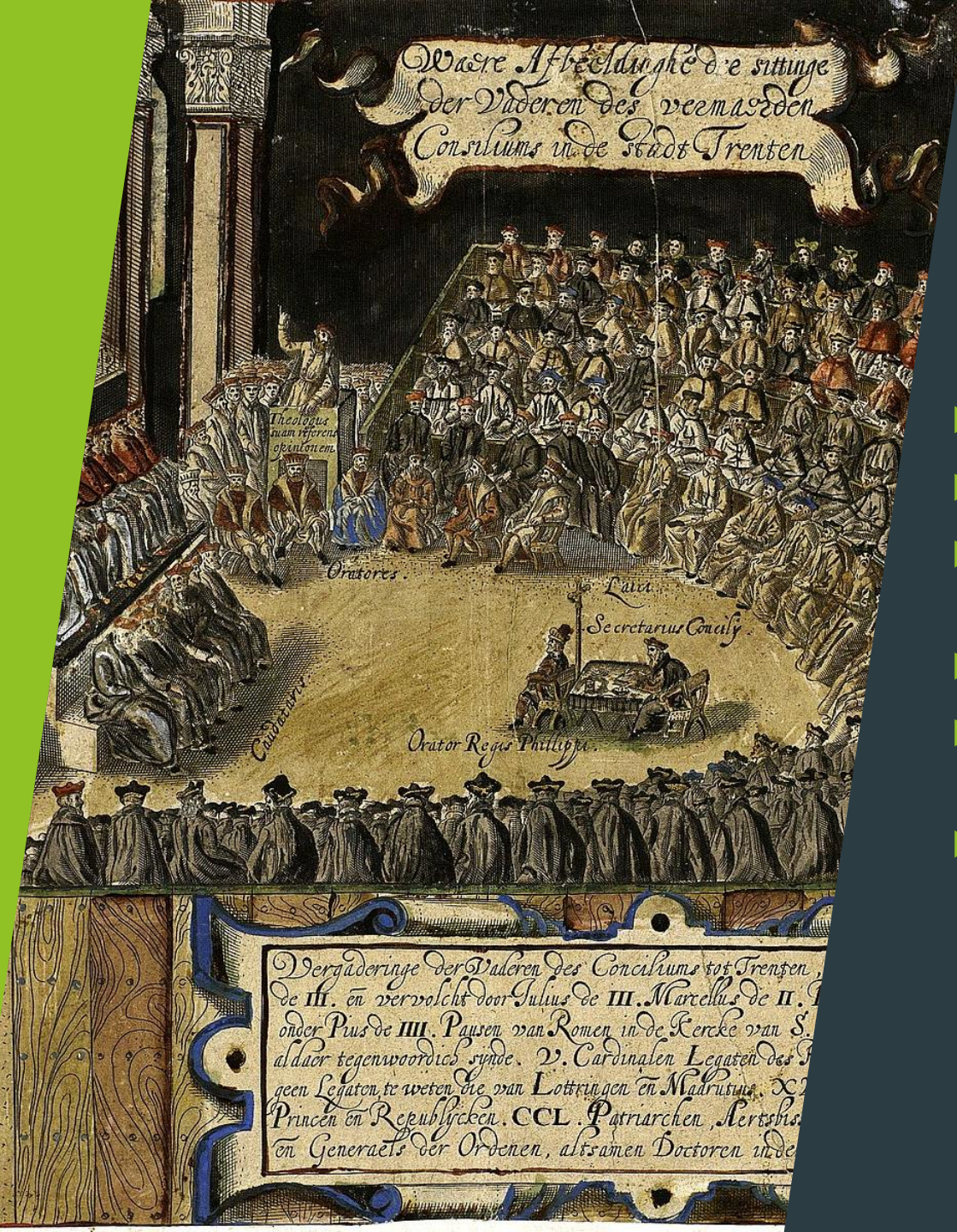

Parochieregisters

Heuristiek Vroegmoderne Tijd

Janna Everaert

Parochieregisters

- ▶ Eind 15de eeuw / 17de eeuw
- ▶ Concilie van Trente (1563)
- ▶ Bijgehouden door de parochiepriester
- ▶ Vaak in het Latijn
- ▶ Vaak dezelfde formuleringen en afkortingen
- ▶ Verschillende types akten
 - ▶ Doopakte
 - ▶ Huwelijksakte
 - ▶ Begrafenisakte

Doopregister

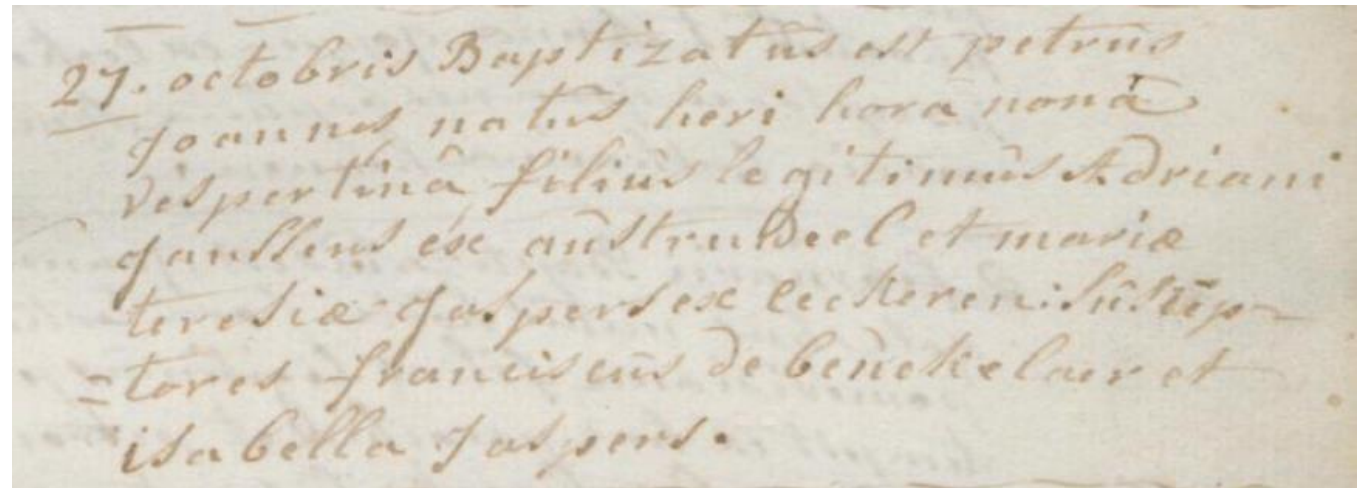
- ▶ ≠ geboorteregister
- ▶ Naam kind
- ▶ Geboortedatum en datum doopsel
- ▶ Voornaam en familienaam van moeder, vader, meter, peter en doopgetuigen
- ▶ Wettig of onwettig
- ▶ Hoe recenter hoe meer informatie (leeftijd ouders, woonplaatsen meter en peter...)

Doopregister

SAA, PR nr. 184, p. 176 (Wilmarndonk, 1786)

Transcriptie: 27 octobris baptizatus est Petrus Joannes natus heri hora nona vespertina filius legitimus Adriani Janssens ex Austruweel et Mariae Teresia Jaspers ex eekeren susceptores franciscus de Beuckelaer et Isabella Jaspers

Vrije vertaling: Op 27 oktober werd Petrus Joannes gedoopt, gisteren rond negen uur in de avond geboren. Legitieme zoon van Adrianus Janssens uit Oosterweel en Maria Teresia Jaspers uit Ekeren. Franciscus de Bueckelaer en Isabella Jaspers zijn de doopgetuigen.

27. octobris Baptizatus est petrus
joannes natus heri hora nona
vespertina filius legitimus Adriani
janssens ex austruweel et maria
teresia jaspers ex eekeren. Suscep-
tores franciscus de beuckelaer et
isabella jaspers.

Basis Latijn (1)

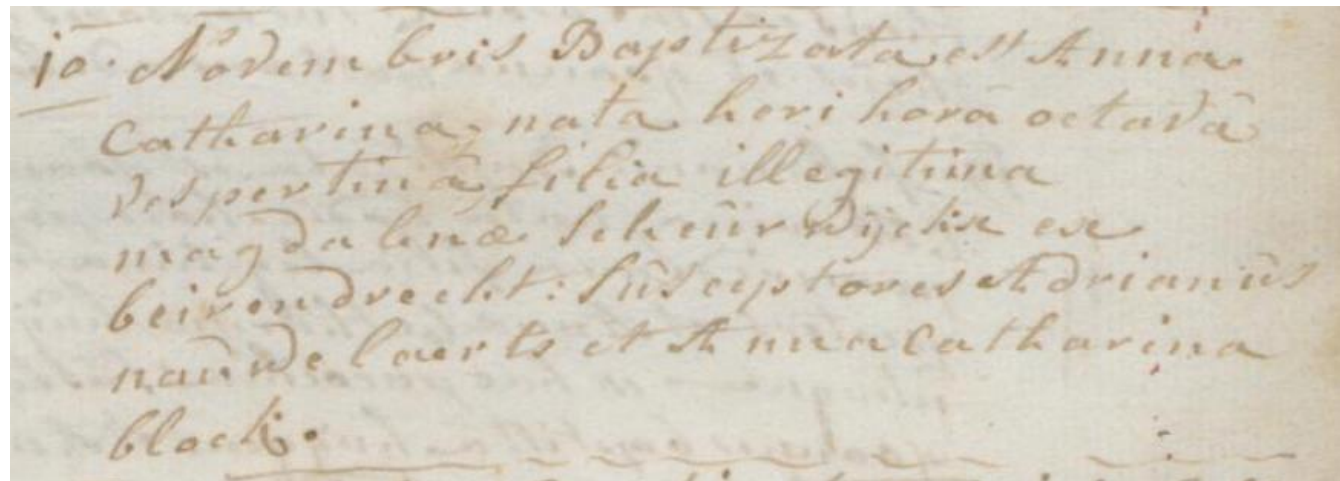
- ▶ De voornamen van de ouders staan altijd in de genitief genoteerd
 - ▶ De 'van'-vorm
 - ▶ Eindigend op -i, -is of -ae
- ▶ De echte namen van de ouders zijn echter anders
 - ▶ Adrianus → Adriani
 - ▶ Mariaa → Mariae
- ▶ Verschillende pastoor maken fouten tegen de vrouwelijke variant (a → ae)

Doopregister

SAA, PR nr. 184, p. 176 (Wilmarsdonk, 1786)

Transcriptie: 10 novembris baptizata est Anna Catherina nata heri hora octava vespertina filia illegitima Magdalenae Scheurdijcker ex Beirendrecht susceptores Adrianus Nauwelaerts et Anna Catharina Block

Vrije vertaling: Op 10 november werd Anna Catherina gedoopt, gisteren rond acht uur in de avond geboren. Buitenechtelijke dochter van Magdalena Scheurdijcker uit Berendrecht. Adriaan Nauwelaerts en Anna Catharina Block zijn de doopgetuigen.

10. Novembris Baptizata est Anna
Catharina nata heri hora octava
vespertina filia illegitima
Magdalenae Scheurdijcker ex
Beirendrecht: Susceptores Adrianus
Nauwelaerts et Anna Catharina
Block.

Basis Latijn (2)

- ▶ Het werkwoord past zich aan aan het onderwerp
 - ▶ Filius natus et baptizatus est
 - ▶ Filia nata et baptizata est
- ▶ Filius = f^s = zoon
- ▶ Filia = f^a = dochter
- ▶ Baptisatus/-a est = is gedoopt
- ▶ Natus/-a est = is geboren
- ▶ Sub conditione baptizatus/-a est
- ▶ Legitimus/-a ⇔ illegitimus/-a
- ▶ Susceptores = peter en meter

Deze maent het door den voorige priester
pieter van kroonenburg geestdij is toe
gegaan in het aan tekenen der gedoopte
kinderen. Noo is door den priester Abraham.
milnijn soo veel als doe, gelyk was. Noo lijde
boeken als de bewijze die de ouders wisten te
geven eenigzins in onder gebragt en moet
aangete worden als volgt

584

1707 den 25 febr. is gedoopt het kind van jans
de menin en algonse. blommaard. het kind
naam was treesa getuygen jan blommaard
en josina de menin.

1708 den 15 jannu gedoopt het kind van adriaan
van den driessen. en alleghde verstraeten.
het kind naam pieter fransis getuygen
pieter kerk booven. en katrina verstraeten

584

Op den 23 februe is gedoopt het kind van Jan
de menin en aljonde. blommaard. het kinds
naam was treesa getuygen Jan blommaard
en josina de menin.

Huwelijksakte

- ▶ Meestal in parochie van de bruid
- ▶ Namen van het bruidspaar
- ▶ Leeftijd
- ▶ Rechtsbekwaamheid (meerderjarig of minderjarig)
- ▶ Ondertrouw (drie bannen)
- ▶ Namen van twee getuigen
- ▶ Optioneel
 - ▶ Vrijstelling in geval van bloedverwantschap
 - ▶ Namen en woonplaats ouders
 - ▶ Beroep van bruidegom
 - ▶ Herkomst bruidegom

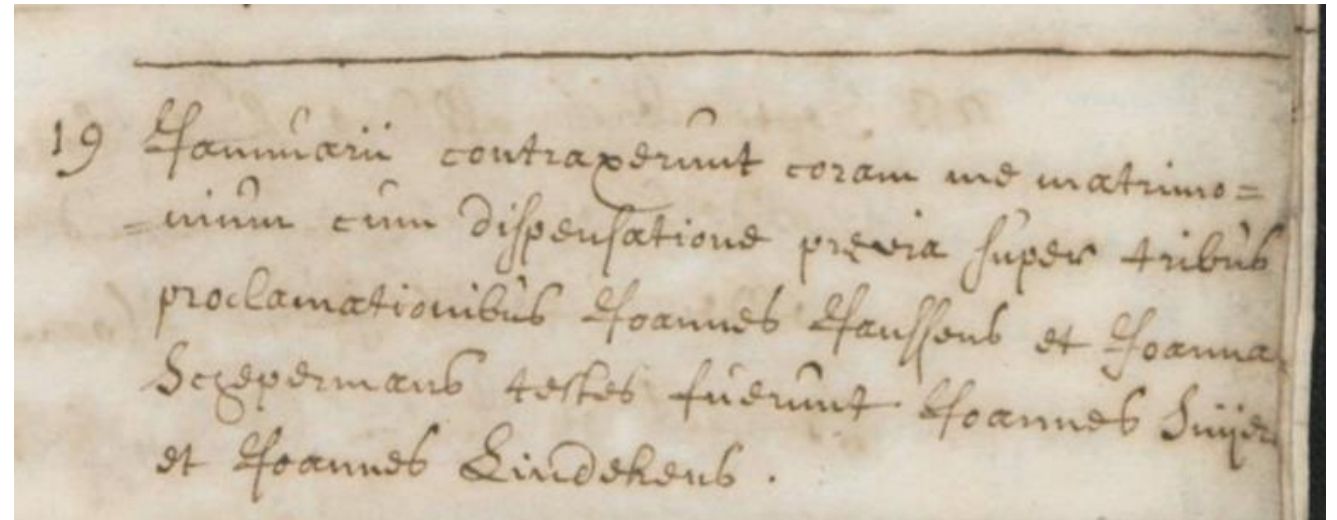
Huwelijksakte

SAA, PR nr. 276, f. 2 r.

(Wilmarsdonk, 1724)

Transcriptie: 19 januarii contraxerunt coram me matrimonio cum dispensatione praevia super tribus proclamationibus Joannes Jaullens et Joanna Schepermans testes fuerunt Joannes Suijer et Joannes Zindekens

Vrije vertaling: Op 19 januari zijn, na de voorafgaande afroeping van de afroeping van de drie bannen, Joannes Jullens en Joanna Schepermans getrouwd met Joannes Suijer en Joannes Zindekens als getuigen

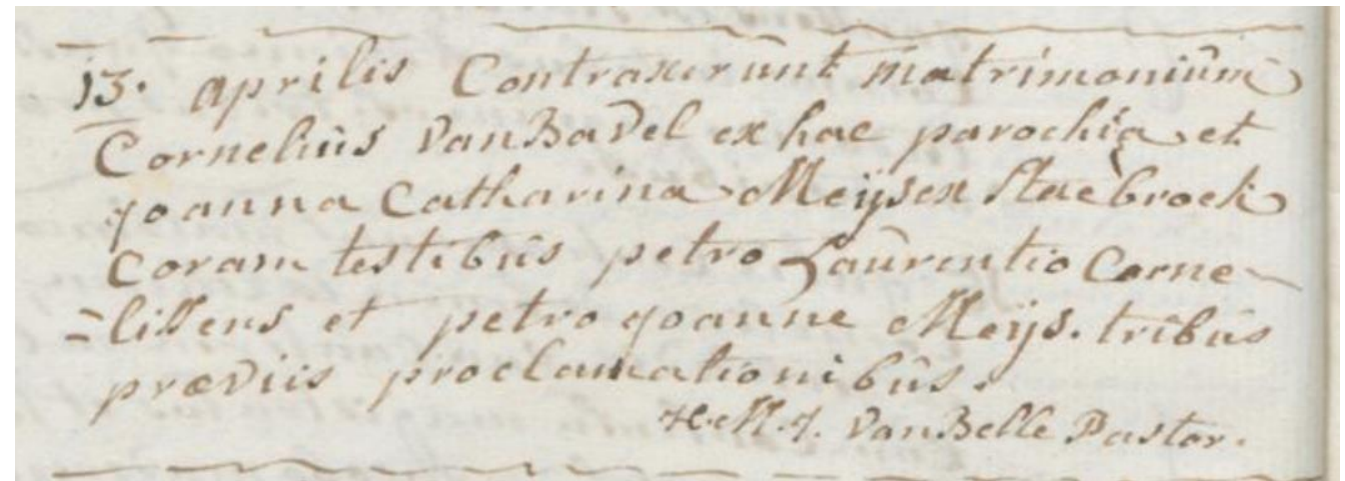

Huwelijksakte

SAA, PR nr. 276, p. 117 (Wilmarsdonk, 1790)

Transcriptie: 13 aprilis contraxerunt matrimonium Cornelius van Bavel ex hoc parochia et Joanna Catherina Meijs ex Staebroek coram testibus Petro Laurentio Cornelissone et Petro Joanne Meijs tribus praevis proclamationibus

Vrije vertaling: Op 13 april zijn Cornelis van Bravel, uit deze parochie, en Joanna Catherina Meijs, uit Stabroek, getrouwd met Petrus Laurentius Cornelissone en Petrus Joannes Meijs als getuigen, na het afroepen van de bannen.

13. aprilis Contraxerunt matrimonium
Cornelius van Bavel ex hac parochia et
Joanna Catharina Meijs ex Staebroek
Coram testibus Petro Laurentio Corne-
lissone et Petro Joanne Meijs. tribus
praevis proclamationibus.
H. M. J. Van Belle Pastor.

Begrafenisakte

- ▶ ≠ overlijdensakte
- ▶ Naam overledene
- ▶ Datum van de begrafenis of overlijden
- ▶ Naam partner/overleden partner/ouders (ongehuwden)
- ▶ Betaalde kosten
- ▶ Uitzonderlijke doodsoorzaken (kraambedsterfte, moord...)
- ▶ Lacune: kinderen

Begrafenisakte

SAA, PR nr. 347, p. 5 (Wilmarsdonk)

Anno 1676

19 april(is) obiit Gerardus Hulshouts f. Joris

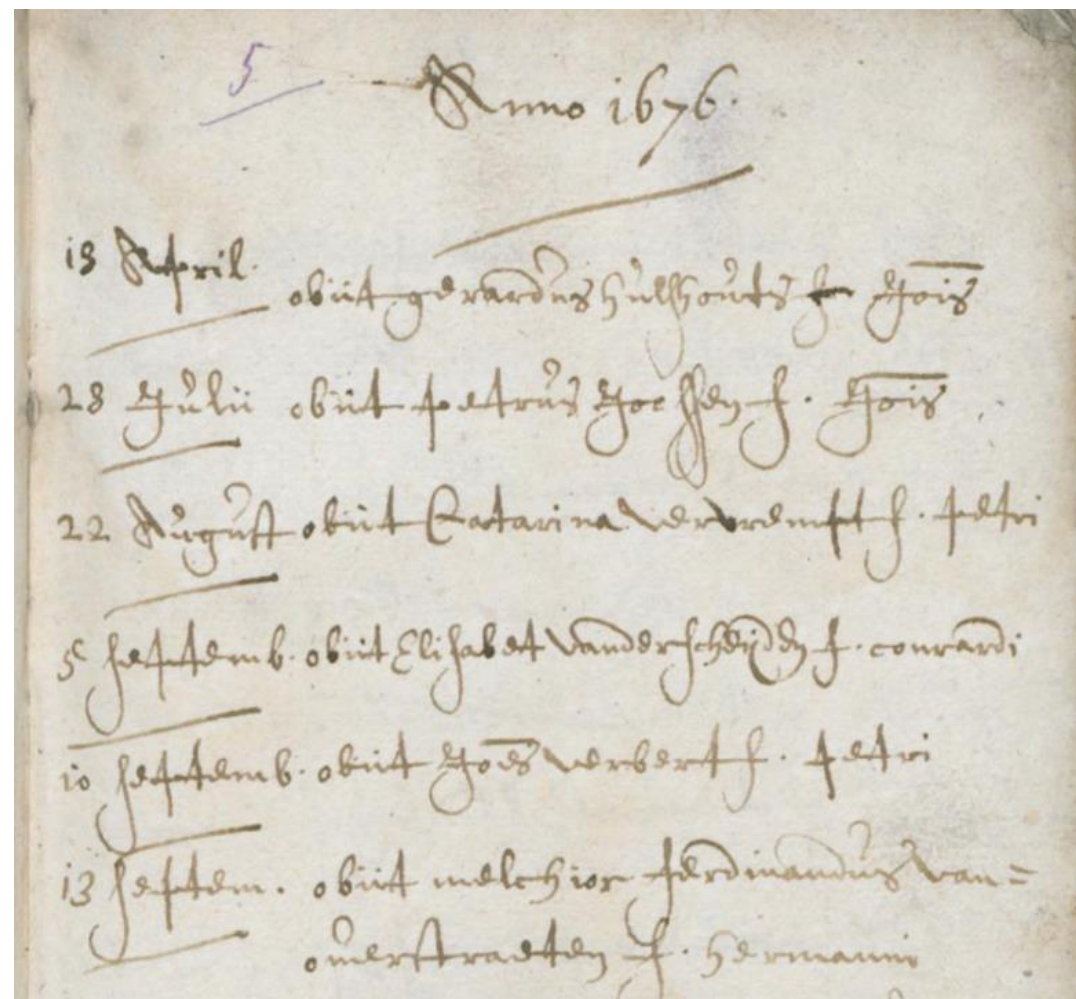
28 julii obiit Petrus Joeffen f. Joris

22 august(ii) obiit Catarina Vervrempt f. Petri

5 settemb(ris) obiit Elisabet van der Scheyden f. Conrardi

10 settemb(ris) obiit Joes Verbert f. Petri

13 settemb(ris) obiit Melchior Ferdinandus van Overstraeten f. Hermani

Begrafenisakte

SAA, PR nr. 349, f. 3 v. (Wilmarsdonk, 1785)

Transcriptie:

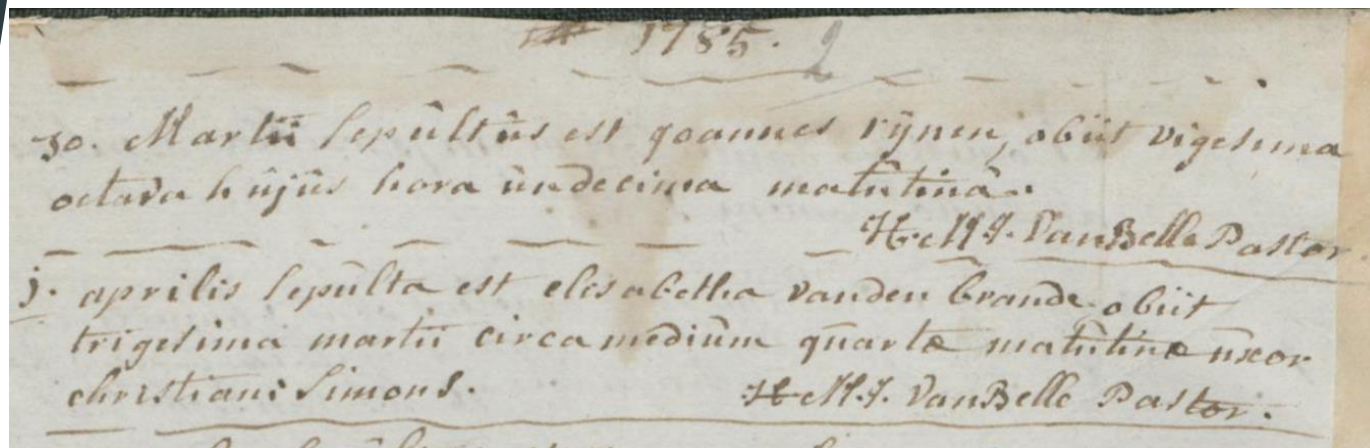
30 Martii sepultus est Joannes Rijnen, obiit vigesima octava hujus hora undecima matutina

5 aprilis sepulta est Esliabetlia van den Brande obiit trigesima martii circa medium quarta matutina uxor Christiani Simons

Vrije vertaling:

Op 30 maart werd Joannes Rijen begraven die de 28ste stierf om 11u in de ochtend

Op 5 april werd Elisabeth van den Brande, vrouw van Christian Simons, begraven die stierf op 30 maart halverwege de ochtend

Mogelijkheden en problemen voor onderzoek

- ▶ Historische demografie
 - ▶ Bevolkingsevolutie
 - ▶ Gezinsreconstructie
 - ▶ Vruchtbaarheidsanalyses
 - ▶ Migratie
 - ▶ Gemiddelde huwelijksleeftijd
 - ▶ ...
- ▶ Genealogisch onderzoek
- ▶ ...

Bestuderen van zowel groepen/gemeenschappen als individuen/familie

Nadelen

- ▶ Schrijfwijze namen
- ▶ Onvolledig vóór 18de eeuw

Vindplaatsen

Vindplaatsen (incl. 10-jaarlijkse klappers)

- ▶ Rijksarchieven
 - ▶ www.arch.be
- ▶ Mormonenkerk
 - ▶ www.familysearch.org
- ▶ Vlaams Centrum voor Genealogen en Heraldiek (VCGH)
 - ▶ <http://www.vcgh.be/Bronnen>
- ▶ Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (VVF)
 - ▶ www.familiekunde-vlaanderen.be//afdelingen
- ▶ Lokaal archief, heemkundige kring

"Geef geen parochieregisters aan de mormonen"

(GVA, 05/05/2008)

Het Vaticaan wil niet dat bisdommen nog langer informatie uit hun parochieregisters doorspelen aan de mormonen.

Rome wil hiermee een postume herdoop van katholieken te verhinderen. De mormonen in de Amerikaanse staat Utah bezitten de meest volledige gegevensbank ter wereld. Mormonen verzamelen al ruim een eeuw wereldwijd zoveel mogelijk geboortegegevens van mensen.

Wie in die databank wordt opgenomen, wordt echter ook herdoopt. Zo kunnen leden van de zogeheten "Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen" - zoals de mormonen officieel heten - in het hiernamaals met hun voorouders herenigd worden.

De Vaticaanse Congregatie voor de Clerus vaardigde volgens het Amerikaanse persagentschap CNS op 5 april een instructie uit waarin nu uitdrukkelijk wordt aanbevolen mormonen niet langer toe te staan de gegevens uit de parochieregisters op microfilm te zetten of te digitaliseren.

Alternatieve bronnen

- ▶ Grafmonumenten (ME-VMT)
- ▶ Poortersboeken (ME-VMT)
 - ▶ Nieuwe poorters / jaar
- ▶ Burgerlijke Stand (vanaf 1796)
 - ▶ Geboorteregister
 - ▶ Huwelijksregister
 - ▶ Overlijdensregister
- ▶ Bevolkingsregister (verplicht vanaf 1846/1847)
 - ▶ 1 pagina / huishouden
 - ▶ Heel rijke bron
- ▶ Rijksregister

Referenties

- ▶ Lambrecht, Thijs. “Geboorte, huwelijk en dood Parochieregisters als bron voor je historisch artikel.” *BLADWIJZER* 12 (2014): 15-26.
- ▶ Devos, Isabelle, and Chris Vandenbroeke. “Historische Demografie van de Middeleeuwen En de Nieuwe Tijden.” In *Inleiding Tot de Lokale Geschiedenis van de 12de Tot de 18de Eeuw*, edited by Jan Art and Marc Boone, 179-220. Gent, 2004.